A°. 1840.

LEYDSCHE COURANT.

MAANDAG, 6 JANUARIJ.

NOTIFICATIE

tot Oproeping van Vrijwilligers voor den Dienst der NATIONALE MILITIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, —

Gezien hebbende art. 50 der wet van den 8sten januarij 1817, N°. 7, waarbij aan elke gemeente, alwaar de militie verleend wordt, om derzelver contingent in de Nationale Militie geheel of gedeeltelijk, in Vrijwilligers te leveren; —

Geven bij deze aan de belanghebbenden Kennis, dat het daartoe bestemde Register, gedurende de maand januarij 1840, (excepT Zon- en Feestdagen), ter Secretarie dezer Stad, van des morgens ten tien tot des namiddags ten één ure, zal openliggen, en noodigen uitdrukkelijk alle ongehuwde Mannspersonen, welke op den 1sten januarij 1840 hun 19de jaar zijn ingetreden, en hun 30ste nog niet hebben volbragt; en ware zij reeds in dienst der Nederlandsche Armee of Nationale Militie hadden gestaan, in welk geval zij ook na den 30sten jaren zullen worden toegelaten; de laagte hebbende van ten minste vijf palmen, zeven duimen, volgens van derzelver Doop-Cedul en bewijs van goed gedrag en inwoning van ten minste 15 maanden binnen deze Stad, gerekend door den Heer der Gemeente, waarin zij woonachtig zijn, om zich, tot den dienst der voormelde Nationale Militie, vrijwillig te verbinden, en daartoe in voormeld Register te doen inschrijven. Zullende aan hen worden uitgereikt een handgeld van DERTIG Gulden, zoodra zij tot den dienst, door den Militie-Raad, zijn goedgekeurd.

Aldus gedaan en gepubliceerd bij H. H. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 30sten December 1839.

J. G. DE MEY.

Ter ordonnantie van dezelve,

V. PUTTKAMMER.

NOTIFICATIE.

NATIONALE MILITIE.

Ligting van het Jaar 1840. — Oproeping tot de Inschrijving.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, —

Gezien hebbende art. 51, 52, 53, 56, 57, 60 tot 68, en 166 der wet van den 8sten januarij 1817, alsmede art. 5 der wet van den 27sten April 1820; —

Brengen bij deze ter kennis van de ingezetenen dezer Stad, alsmede van hen, die wel buiten de Gemeenten *Oegstgeest*, *Leyderdorp*, en *Soeterwoude* woonachtig zijn geweest, doch, volgens de laatstelijk ingenomene grensscheiding, tot het gebied dezer Stad zijn overgegaan, dat de Inschrijving voor de Ligting der *Nationale Militie*, van dit jaar, geschieden moet van de zoodanigen, welke geboren zijn in het jaar 1821.

Dat alle ingezetenen zonder onderscheid, welke redenen tot vrijstelling van den dienst bij zich zouden mogen hebben, en of zij zich tegenwoordig of afwezend of in *Militairen dienst* bevinden, verpligt zijn zich te doen inschrijven; dat Ouders, Voogden of Bloedverwanten, in dezen, voor hunne naastbestaanden of pupillen, mitsgaders Regenten van publieke Gestichten, voor de onder hun beheer staanden, de belangen moeten behartigen, door de bij de wet gevorderde opgave te doen, en daarvoor verantwoordelijk zijn.

Dat onder de ingezetenen ten dezen ook worden gerekend de vreemdelingen, die den zetel van hun vermogen, of hun verblijf in het Koningrijk komen vestigen; alzoo zij even als de Inboorlingen verplicht zijn mede te werken tot de gemeenschappelijke verdediging van den Staat, welke hun veiligheid en bescherming verleent.

En roepen dien ten gevolge op, alle de in de vermeld vallende Ingezetenen, om te compareren in een der vertrekken van het Raadhuis:

Op Maandag, den 13 Januarij 1840, des voormiddags van 10 tot 1 ure,
de Bewoners van Wijk I en II,
en die van het buiten-territoir der Stad,

Op Dingsdag, den 14 Januarij 1840, des voormiddags van 10 tot 1 ure,
de Bewoners van Wijk III en IV,

Op Woensdag, den 15 Januarij 1840, des voormiddags van 10 tot 1 ure,
de Bewoners van Wijk V en VI,

ten einde bovengemelde Burgemeester en Wethouders in staat worde, met betrekking tot de belanghebbenden, zich, door gezamenlijk op te komen, vrij te waren tegen de nadeelige gevolgen, welke uit nalatigheid in deze onvermijdelijk zouden voortvloeijen, de boven opgegevene tijdsbepaling in het oog te houden, en bij de Inschrijving zich te voorzien van hunne Geboorte-Acte, alsmede schriftelijk op te geven hunne Woonplaats, en het Wijk en Nummer hunner ruijzen; ten einde hierdoor voor te komen de onaangenaamheden, welke voor de Ingeschrevenen volgen zouden uit eene verkeerde stelling van den Naam en Wijk in de opgave der Woonplaats, waardoor alsdan de Ingeschrevenen te vergeefs worden gezocht bij hunne oproepingen, welke voor hun wezenlijk belang, vanaf heden af, ter Secretarie gevaceerd worden ter afgifte der Geboorte-Acten, voor dienaren, welke binnen deze Stad zijn geboren, 's morgens van 10 tot 1 ure.

Aldus gedaan en gepubliceerd bij H. H. Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, op den 2den januarij 1840.

J. G. DE MEY.

Ter ordonnantie van dezelve,

V. PUTTKAMMER.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD LEYDEN, roepen bij deze op alle Leveranciers, Werkbazen enz., welke over het afgeloopen jaar, ten laste dezer Stad, iets te vorderen hebben, om hunne Rekeningen vóór of op den 20sten dezer maand, ter Rekenkamer dezer Stad in te leveren; zullende de belanghebbenden zich zelven te wijten hebben, dat zij door de overschrijding van dezen termijn, van de spoedige voldoening hunner vorderingen verstoken blijven.

Leyden, den 2den Januarij 1840.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

J. G. DE MEY.

Ter ordonnantie van dezelve,

V. PUTTKAMMER.

NEDERLANDEN.

LEYDEN, 5 Januarij.

Dezen morgen ten één ure is het Invalidenhuis alhier vereerd geworden met een bezoek van Prins *Alexander* der Nederlanden. Z. K. H. heeft met de meeste belangstelling de onderscheidene inrigtingen van dit gesticht gadegeslagen, en zich met de onderkrijgslieden minzaam onderhouden.

Vervolgens over het één en ander, heeft Z. K. H. dan ook de Invaliden op eene extra-uitdeeling van wijn bij den maaltijd doen onthalen; waarvoor zij op eene gepaste wijze hunne dankbaarheid hebben aan den dag gelegd.

Daarna heeft Z. K. H. zich naar de Militaire Strafgevangenis begeven, om aldaar deze belangrijke inrigting, en de uitmuntende orde, die in dezelve heerscht, te bezigtigen.

— Men meldt uit 's Gravenhage van den 4 Januarij:

Het heeft Zijne Maj. behaagd aan de meeste geattacheerden bij het Departement van Oorlog gratificatien toe te staan. Dit verdient vooral daarom vermelding, omdat zulks pleits gehad moet hebben op voorstel van den Generaal-Majoor *Trip*, afgetreden Directeur-Generaal van Oorlog. Deszelfs afdanking heeft derhalve geen nadeeligen invloed uitgeoefend op het voorstel, dat Zijne Exc. reeds weleer aan den Koning gedaan had, om ijverige en verdienstelijke ambtenaren bijzondere beloningen toe te kennen.

Men vleit zich dan ook aan het Minister van Koloniën, dat de nieuwe organisatie, welke op het punt was, om derzelver beslag te erlangen, toen de tijdelijke afzetting van den Graaf *van den Bosch* plaats had, echter voortgang zal hebben en ook de ambtenaren van dat Departement weldra de regtmatige voordeelen zullen genieten, welke de afgetreden Minister hen had toegedacht.

— Zijne Maj. heeft de toepassing van Hoogstdeszelfs besluit van den 2den November 1838, waarbij eenige nadere bepalingen ten aanzien van den trek, door de aardappelen-stokers te verantwoorden, zijn vastgesteld, nog gedurende de eerste zes maanden van dit jaar doen uitstrekken, en mitsdien den aanslag van de daarbij belanghebbende fabrijkanten tot den laatsten Junij van dit jaar, volgens Hoogstdeszelfs vroeger besluit van den 26 October 1835, doen regelen.

— Hoogstdezelve heeft bepaald, dat gedurende dit jaar de werkzaamheden van de opmeting, peiling en kaartering der hoofdrivieren, alsmede tot de invoering van een algemeen stelsel van peilschaien langs die rivieren, zullen worden voortgezet.

— Er wordt in deze Residentie regenwoordig veel gesproken van groote veranderingen, die de Regering voornemens zou zijn in het personeel van het collegie der Algemeene Rekenkamer te maken, en welke in verband zouden staan met de nieuwe inrigting en regeling van dat collegie, hetgeen een punt van naauwgezette overweging bij de Regering uitmaakt.

— Zijne Exc. de Minister van Financien heeft ter kennisse van de daarbij belanghebbenden gebragt, dat dagelijks (Zon- en Feestdagen uitgezonderd), te beginnen met de maand januarij 1840, bij de Nederlandsche Bank te Amsterdam, en ten kantore van de overige Agenten van den algemeenen Rijks-Kassier in de hoofdplaatsen der provincien, alsmede te Rotterdam, respectivelijk en vervolgens na de verschijndagen in 1840, zal worden gevaceerd tot de voldoening van de twaalf maanden renten, tegen vier ten honderd, op de omgezegd gebleven schatkistbiljetten, ingevolge gezegde wet uitgegeven, (*f* 24 voor die van *f* 600, *f* 12 voor die van *f* 300 en *f* 6 voor die van *f* 150).

— Dezer dagen heeft de Advocaat-Generaal *Lightenvelt*, voor den Hoogen Raad, conclusiën genomen in de zaak van *Caspar Seyn*, uit Leyden, en geconcludeerd tot cassatie van het arrest en van de instructie, op grond dat een beëedigd Klerk den Regter-Commissaris had bijgestaan bij het getuigen-gehoor, en in het breede getracht te betoogen, dat de nietigheid, daaruit voortvloeijende, *in casu* niet gedekt is en niet gedekt kon worden.

— Gedurende het jaar 1839 zijn in de Maas en Goeree binnengekomen 2265 schepen en 2257 uitgezeild, behalve de vishoekers, jagers, haringbuizen en schepen, die van Rotterdam, Dordrecht, Schiedam enz. langs de Zeeuwsche Stroomen zijn ingekomen of uitgezeild, of die binnendoor langs de Wadden, van Hamburg, Bremen enz. zijn gestriveerd of derwaarts vertrokken. In 1839 waren er 334 meerder ingekomen en 340 meerder uitgezeild.

— Gedurende het jaar 1839 zijn te Haarlem geboren 438 zonen en 417 dochters, te zamen 855 kinderen; waaronder 14 paar tweelingen. Gestorven 319 personen van het mannelijk, en 326 van het vrouwelijk geslacht, te zamen 645. Gehuwd 198 paren.

— Sedert den 1sten November tot den 31sten December 1839, zijn op den Haarlemmer spoorweg 28,171 personen vervoerd en *f* 14,048.93½ ontvangen, hetgeen met de vorige opgave voor het gedeelte van het jaar 1839, nadat de spoorweg geopend is geweest, geeft 77,763 personen en *f* 41,765.19.

— In het jaar 1839 zijn uit Java en Sumatra aangevoerd: te Amsterdam 392,847 balen en 2026 vaten koffij, en te Rotterdam 335,447 balen en 2179 vaten; te zamen 728,294 balen en 4205 vaten koffij. In genoemd jaar zijn te Amsterdam 1746 vaten en 713 [illegible] suiker. In hetzelfde jaar zijn aangevoerd te Amsterdam 1697 vaten en 124,486 balen rijst, en te Rotterdam 4086 vaten en 137,815 balen; te zamen 5183 vaten en 262,101 balen rijst. Het totaal der in 1838 uit Java en Sumatra te Amsterdam en Rotterdam aangevoerde koffij bedroeg in 1838, 725,346 balen en 450 vaten, in 1839, 728,294 balen en 4205 vaten, zoodat in laatstgenoemd jaar meer dan in 1838 aangevoerd zijn 2948 vaten en 3755 vaten koffij.

— Berigten van het eiland Schokland melden, dat de overvloedige giften, 200 muidelijk van onderscheidene oorden ingekomen, eene onuitsprekelijke vreugde onder deze hoodlijdende bevolking verspreiden, en haar uit eenen echter hopeloozen toestand hebben opgeheurd. De uitzigten op de hervatting van hun gewoon bedrijf, de vischvangst, zijn echter nog zeer ongunstig. Veertig calicot-getouwen zijn er aan den gang, op welke wekelijks ruim *f* 40 arbeidsloon wordt verdiend.

— Uit Middelburg meldt men van den 1sten januarij:

Men vernoemt, dat dezer dagen door den Staatsraad Gouverneur van deze provincie, naar aanleiding van Zijner Maj. besluit van den 4den Augustus laatstleden, ruim *zeven duizend* bewijzen van ontslag, in allezins vereerende bewoordingen opgemaakt, aan de plaatselijke Besturen in het gewest zijn afgezonden, ter uitreiking aan zoo vele ingezetenen, welke, in de jaren 1830 en 1831, door vrijwillige plaatselijke dienst, zoo bij de schutterij, de volksmagt tot het bewaken der kusten en afwering van vijandelijke strooptogten ingesteld, als bij andere plaatselijke gewapende corpsen, op eene loffelijke wijze, tot instandhouding van goede orde en rust binnen 's lands hebben medegewerkt.

— Uit Nijmegen schrijft men van den 2 januarij:

De aanhoudende lage stand der rivieren, gedurende de laatste maanden, had geen zoo spoedige was van het water kunnen doen verwachten, als welke zich thans vertoont. Hetzelve is sedert eenige dagen buiten deszelfs oevers getreden en baart reeds eenige bezorging. Intusschen is hetzelve weder vallende. Den 1sten dezer stond hetzelve, in onze rivier, 5 el 54 duim, gisteren, 5 el 59 duim, heden morgen ten 8 ure, 5 el 51 duim, heden middag, ten 1 ure, 5 el 45 duim, en heden avond, ten 5 ure, 5 el 40 duim.

— Aan het Athenaeum te Deventer is tot Hoogleeraar in de Kruidkunde benoemd de heer *J. F. Hoffmann*, Med. Doct van Gouda, die van eene buitenlandsche reis eerstdaags terug verwacht wordt.

— Te Antwerpen zijn in het jaar 1839 aangekomen 1188 zeeschepen, meetende 203,277 ton, hetgeen op het vorige jaar eene vermindering geeft van 350 schepen en 53,771 ton. Vooral was er vermindering in schepen onder Amerikaansche, Engelsche, Deensche, Hanoversche, Mecklenburgsche en Oldenburgsche vlag.

OOST-INDIË.

BATAVIA den 25 Augustus 1839. Gisteren, bij het opgaan der zon, kondigde een salvo uit het geschut, den bewoners dezer hoofdplaats aan, dat Nederland en Nederlandsch Indië, weder gedurende een jaar het onwaardeerbaar voorregt hadden genoten van het behoud des levens van onze beminden Koning.

De viering dezer verjaring was ditmaal, door eene bijkomende omstandigheid, buitengewoon plegtig en feestelijk.

Niet alleen dat de schutterij, bij de door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal in den vroegen morgen gehouden wapenschouwing over de stoepen, voor het eerst met het vaandel prijkte, hetwelk kort te voren, op grond eener vroegere toezegging, aan dezelve geschonken was; maar ook werd het nieuwe kerkgebouw op het Koningsplein, waaraan in 1835, op 's Konings verjaardag, door den toenmaligen Gouverneur-Generaal *ad interim J. C. Reud*, de eerste steen was gelegd en de naam van *Willems-kerk* gegeven, godsdienstig ingewijd, ten gebruike der Hervormde en Evangelisch Lutherische gemeenten.

Deze kerkelijke plegtigheid, waartoe juist *deze* dag opzettelijk gekozen was, werd door Zijne Exc. den Gouverneur-Generaal, deszelfs gemalin en dochter, bijgewoond, alsmede door de leden van den Raad van Indië, door de geestelijken en kerkeraden van de voormelde en der Katholijke en Engelsche gemeenten, door de aanwezige hoofd-ambtenaren en hoofd-officieren en verder door eene talrijke schare ingezetenen van onderscheiden gezindten.

Na het binnentreden van den Gouverneur-Generaal, die aan den ingang van het kerkgebouw door eene Commissie uit de kerkeraden der beide gemeenten ontvangen en naar de voor Zijne Exc. en derzelver familie bestemde zitplaatsen geleid werd, opende de Predikant *N. Pluim Mentz*, ten half tien uur, de plegtigheid der inwending, door eene toepasselijke leerrede, ontleend uit *Exod.* XX: 24*b*: *Overal waar Ik Mijns Naams gedachtenis zal stichten, zal Ik tot u komen en u zegenen.* Aan den Gouverneur-Generaal werd de dank der gemeenten toegebragt voor deszelfs ernstige medewerking tot spoedige voltooijing eener kerk, welke de hoofdstad tot luister en sieraad strekt en in eene sedert jaren gevoelde behoefte ter algemeene bevrediging voorziet. De redenaar rigtte wijders het woord tot degenen die deze voltooijing, onder de bekwame leiding van den bouwkundigen heer *J. H. Horn*, hadden helpen besturen; en besloot met het uitspreken van zegenwenschen, inzonderheid over den Koning en het Koninglijke huis.

Het plegtige van den stond, werd indrukwekkend vermeerderd door de meesterlijk uitgevoerde cantate, door Dr. *S. A. Buddingh* voor deze gelegenheid in allertreffendste bewoordingen vervaardigd en door den heer *Th. de Klerk*, met veel talent en bij uitstek doelmatig gecomponeerd. Reeds voor lang had zich de zang- en toonkunstige vereeniging *Eruditio Musica*, bij monde van verscheiden harer leden, aangeboden om hare talenten aan dit godsdienstig feest dienstbaar te maken; met erkentelijkheid was dit aanbod ontvangen en nog hooger gewaardeerd geworden, toen men ook verscheiden dames zich daaraan met hare vocale gaven zag aansluiten. De cantate werd gedeeltelijk in het midden der leerrede en gedeeltelijk aan derzelver slot, onder instrumentale begeleiding, gezongen.

Na den afloop dezer heugelijke kerkplegtigheid, welke ongeveer anderhalf uur duurde, verleende de Gouverneur-Generaal te twaalf ure, in het Hôtel op Rijswijk, algemeene audientie en ontving Zijne Exc. de gelukwenschen voor den Koning, eerst van den Raad van Nederlandsch Indië en vervolgens, in deszelfs tegenwoordigheid, van de onderscheiden departementen en militaire en civiele Autoriteiten en ingezetenen, waarna het geschut andermaal een salvo loste, hetgeen des namiddags ten zes ure herhaald werd.

De troepen te Weltevreden en Rijswijk in garnizoen, werden dezen dag buitengewoon onthaald.

Des avonds vereenigde zich een talrijk gezelschap in het gebouw *de Harmonie*, tot een bal en souper. De vele genoodigden deden onbuhbelzinnig van hunne gevoelens blijken, toen de Gouverneur-Generaal, aan den disch eenen toast instelde, om ook bij deze gelegenheid hulde toe te brengen aan den Vader des Vaderlands, den besten der Koningen, wiens roem tot in het verste nageslacht gevestigd is door de wijsheid en de edelaardigheid, welke hem persoonlijk kenschetsen en hem de eerbied en liefde van zijne onderdanen, zoo in Nederland als in Nederlandsch Indië, duurzaam hebben verzekerd.

Na de bezigtiging van een vuurwerk, werd de dans hervat en tot laat in den nacht voortgezet. De zeer fraaije illuminatie voor het gebouw *de Harmonie*, aan de overzijde der rivier, trok aller opmerking tot zich.

RUSLAND.

In een Duitsch blad leest men het volgende omtrent den door Rusland aangekondigden krijgstogt tegen Chiwa:

Het manifest der Russische Regering tegen Chiwa, is een in verschillende opzigten belangrijk staatsstuk, en het is niet te ontkennen, dat de daarin opgesomde grieven gegrond zijn. In Chiwa bevonden zich in de laatste jaren steeds 2,000 Russische slaven, die te harder behandeld werden, daar zij niet buiten Chiwa verkocht konden worden, vermits de Koning van Bukhara, ingevolge een met Rusland gesloten verdrag, derzelver aankoop in zijne Staten belet. Chiwa is niets dan een georganiseerde roovertaat; het onderhoud der Regering en des legers wordt grootendeels bestreden uit de opbrengst der strooptogten, en de slaven zijn deels dezulken, die uit aangerande karavanen weggesleept worden, deels Russische visschers, die men op de Kaspische zee wegvangt. Slechts in één opzigt schijnt het manifest, dat de General *Perowski*, vóór het aanvaarden van zijnen krijgstogt uitgevaardigd heeft, niet geheel overeenkomstig de waarheid te zijn, nameljk in zooverre het de Kirgizen en Kirgies-Kozakken betreft; want dezen zijn, ofschoon in naam aan Rusland onderworpen, toch de voornaamste der roovers, bijzonder aan de landzijde naar Orenburg toe, hoewel zij ook met de zuidelijker wonende Truckmeners op de Kaspische zee hun werk van menschenroof maken. Intusschen is het waar, dat deze menschenroof onmogelijk zou wezen, wanneer de Khan van Chiwa denzelven niet begunstigde. Ook de menigerlei belemmeringen van den handel met Bukhara komen grootendeels ten laste der Kirgizen, in vereeniging met de bewoners van Chiwa.

De tegenwoordige krijgstogt heeft bij gevolg een tweeledig doel: Chiwa te bezetten, en de Kirgizen te beteugelen. Tot bereiking van dit laatste doel bestaat slechts één middel, namelijk de steppen der Kirgizen, even als die der Kalmukken, met eene reeks van grensvestingen in te sluiten. Dit is een groote stap, dien Rusland in deze Aziatische streken voorwaarts doet: maar eenen niet minder belangrijken heeft het reeds gedaan door het voorwaarts verplaatsen zijner linie van posten aan den Ural naar het oosten, en van Jekaterinaburg, Kamyschlow, Torinsk en Tobolsk, zuidwaarts naar Troizk en Petropawlowsk; op die wijze komt het steeds nader bij de groote handelssteden van West-Turkestan, Kokand en Bukhara, en zal den ouden handel der Bukharen weldra geheel in zijne handen hebben, hetgeen aan het Russische Rijk, bij deszelfs groote magt, een ontzettend overwigt in Midden-Azie moet geven.

Het bezetten van Chiwa is echter nog van een anderen kant belangrijk. Rusland komt daardoor aan de naar Afghanistan doorgedrongen Engelschen een aanmerkelijk eindwegs te gemoet. In dit opzigt is het opmerkelijk, dat de berigten nopens den oorlog tegen Chiwa alleen spreken van een van Orenburg uittrekkend corps landstroepen, terwijl toch hoogwaarschijnlijk de sedert eenigen tijd in Transkaukazie verzamelde troepen te gelijker tijd naar Astrabat of den golf van Balchan overgezet worden, om tegen Truckmenen op te trekken. De tusschen Astrabat en dien zeeboezem wonende Yamuden hebben in den laatsten tijd, namelijk sedert de togten van *Abbas-Mirza* en den tegenwoordigen Schah, de oppenheerschappij van Persie naagenoeg erkend, en zullen bij de verschijning van een talrijk corps niet weigeren de zijde van het met Persie verbonden Rusland te kiezen, hetwelk daardoor een hoogst noodzakelijken en nuttigen bondgenoot erlangt.

Chiwa heeft gedurende de laatste jaren in de oorlogen in Midden-Azie, eene eigenaardige rol gespeeld. Terwijl Bukhara een bondgenootschap met Rusland en de thans verjaagde Vorsten van Afghanistan gesloten heeft, en zich daarom niet verzette tegen den togt der Persianen naar Herat, hoewel het dien waarschijnlijk niet gaarne zag, is Chiwa steeds voor Herat en dus tegen Persie opgetrokken, welks voortgangen onder de Turkomannen-stammen aan het Zuid-oostelijke uiteinde van de Kaspische zee deszelfs stelling bedreigden. Chiwa heeft daarom alles ingespannen, om zich tegen Persie te verzetten, en gelijk reeds in 1832 de tegenwoordige Khan van Chiwa naar Saraks en Merv op den Karavanen-weg van Mesched naar Bukhara post vatzede, toen *Abbas-Mirza* in Khorasan stond, zoo heeft hij ook in de laatste jaren, gedurende de belegering van Herat, door de Perlianen, sterke benden Turkomannen naar die streken gezonden, om aan het Persische leger zoo veel mogelijk afbreuk te doen. Terwijl Chiwa zich op die wijze vijandig tegen Persie en dus ook tegen het met Persie verbonden Rusland betoonde, deed Bukhara een tegenovergestelden stap, en hield door het gevangen zetten van den Engelschen Overste *Staddart*, die uit Persie derwaarts was gezonden, dit het tegen het Engelsche Bondgenootschap gestemd was, gelijk het dan ook openlijk zich aan *Dhost-Mohammed* aansloot en deze, voor het thans plaats hebbende geval van nood, Bukhara tot eene wijkplaats koos. Het verbond tusschen *Dhost-Mohammed* en Bukhara is niet geheel nieuw meer, want reeds in 1836 werd eerstgenoemde door Bukhara met aanzienlijke sommen onderstemd, die hem in staat stelden, om eene sterke magt tegen de Sikhs in het veld te brengen, die hem destijds bestookten, en den 18den Mei 1837 door hem verslagen werden. Chiwa, ofschoon men alle Turkomannenstammen tusschen Khorasan en den Oxus nauw verbonden en in betrekking aan het hoofd van alle die roversstammen stande, is thans integendeel aan zich zelf overgelaten; met Bukhara is het sedert lang in vijandschap, en met Persie, hetwelk hoofdzakelijk van deszelfs overrompeling te lijden had, staat het op geen vriendschappelijken voet.

De onderneming van Rusland is in alle opzigten buitengewoon wel berekend, met name ook daarom, omdat het bezetten van Chiwa en het gevangenemen van dien roofstaat de geheele handeldrijvende bevolking van Turkestan, van de Kaspische zee tot de Yenghasa toov Rusland moet winnen. Deze bevolking is van Persische afkomst, spreekt Persisch, en is slechts aan de woeste Turkomannen cijnsbaar. Onder deze Turkomannen-stammen is Chiwa de engste, want het is wezenlijk op roof gevestigd, en eene plaag voor den handel in deze streken, en bij gevolg kan Rusland bij deze onderneming stellig rekenen op de goedkeuring en ondersteuning van de groote massa der vreedzame bewoners van Turkestan. Dit is een eerste stap, welke Rusland al verder en verder moet leiden, totdat al het land van den Ural en Tobol tot aan den Oxus en de grenzen van China middelijk of onmiddelijk deszelfs opperheerschappij erkent.

SPANJE.

Bij de Spaansche Ambassade te Parijs zou het belangrijk bericht ontvangen zijn, dat San-Sebastian, de hoofdstad van de provincie Guipuscoa, zich van Spanje had afgescheiden en de *fueros*, zoodanig als die door de Baskische provincien zijn toegestemd, van de hand had gewezen.

— Uit Madrid meldt men van den 21sten December, dat de General *Espartero* bepaaldelijk verklaard heeft, zijnen Secretaris gemagtigd te hebben, den brief openbaar te maken, welken hij aan de Madrilsche Regering geschreven heeft, met oogmerk om haar te doen zien, dat hij geen voorstander was van de partij, welke de laatste ontbinding der Cortes bewerkt en onderscheiden ambtenaren had afgezet, die bekend stonden als de constitutionnele orde van zaken voor te staan. Verder verklaart hij, gezrouw aan zijnen eed, geen ander doel te hebben dan om de constitutie en den constitutionnelen troon van de Koningin te schragen.

Deze brief en die verklaring onderstoschen hebben te Madrid veel opzien te weeg gebragt, en men meende, dat, daar *Espartero* zich zoodanig had uitgelaten, het Ministerie niet lang stand zou kunnen houden. Ook werd het gerucht verspreid, dat *Espartero* in zijn opperbevelhebberschap door *O'Donnell* zou vervangen worden.

DUITSCHLAND.

Zijne Maj. de Koning der Nederlanden heeft den Professor in de Werkhem aanbieden van een nieuw meetkunstig leerboek, eene gouden medaille ten geschenke gegeven.

GROOT-BRITANNIE.

LONDEN den 12den Januarij. Het huwelijk der Koningin blijft op de helft van Februarij bepaald. De voorbereidselen daarvoor op het Buckinghampaleis door een zooral werklieden, kunnen de helft van deze maand gereed zijn. Men is echter van meening, dat de ceremoniën zooveel mogelijk zullen verminderd worden en het jong gehuwde paar zich terstond na het huwelijk naar het kasteel van Windsor zal begeven, om aldaar eenigen tijd in stilte door te brengen.

— De Chartisten nabij Newfort zouden eenen aanslag gesmeed hebben, om de gevangenen van hunne partij in die stad met geweld te bevrijden. Hunne pogingen moeten echter verijdeld zijn geworden.

— Sedert enkele weken, wordt er onder den burgerstand dezer hoofdstad sterk over het nut van het invoeren der decimale berekening in dit vereenigde Rijk gesproken, en zijn dien ten gevolge ook reeds onderscheidene plannen publiek gemaakt, hoe deze berekening het best op onze munetspoete in praktijk zou te brengen zijn.

— De Almanak van *Murphy* te Londen, welks gezag door een aantal lieden niet betwijfeld wordt, voorspelt eenen zachten Januarij, eenen schoonen Februarij, eenen winderigen Maart, eenen natten April, eenen heerlijken Mei, Junij, Julij en Augustus, September en October niet voordeelig, maar November en December des te beter.

— In Portugal blijven de radicalen nevig tegen de Engelschen uitvaren; een dagblad heeft zelfs de vermetelheid te schrijven, dat weldra het oogenblik daar zal zijn, waarop de tegenwoordigheid van eenen Engelschman in Portugal genoegzaam zal zijn, om het volk de kreet *Le beau dead* te doen aanheffen.

FRANKRIJK.

PARIJS den 3 Januarij. Men begint thans wederom meer te spreken over eene verandering in het Ministerie in den zin der Eliminatien. Men vindt bevestiging voor die meening daarin, dat de heer *Cousin*, voormalig hoofd van het Doctrinair Ministerie, bij den Koning uitboden is geweest, en op het paleis meer dan twee uren vertoefd heeft. Reeds worden zijne naamen genoemd, waarop de namen der nieuwe Ministers voorkomen.

— De Kamer der Pairs is wederom, volgens Koninglijk besluit, als Gerechtshof geconstrueerd, om die genen te oordeelen, die, wegens de opstanden van April 1834, bij verstek waren veroordeeld, maar zich nu vrijwillig gevangen hebben gesteld.

— In het *Journal des Debats*, hetgeen niet alleen gewoonlijk wordt in den geest van het vorige Ministerie, maar ook laatdien van den Koning geschreven te worden, leest men over het ontwerp van de conversie der 5 pCts. rente, hetgeen tegenwoordig aan de orde van den dag is, het volgende:

Het vraagstuk omtrent de renten mag niet langer onbesloten blijven. Eene staatkunde, die naar duurzaamheid streeft, vordert, dat alles een einde kome; de bevestiging van ons crediet maakt er ons eene schuld van. Maar er blijft ons slechts eene partij te kiezen over die namelijk van plegtiglijk de 5 pCts renten onaflosbaar te verklaren en alleen de bevoegdheid tot amortisatie daarvan door inkoop aan de Regering toe te kennen. Degenen, die tot elken prijs, ja zelfs ten koste van de geheiligde beginselen der billijkheid

en goede trouw, bezuinigingen willen; degenen, die, als het er op aankomt om zulke bezuiniging ook tot hoogste 10 of 15 millioen te verminderen, tot welke vermindering tien jaren zullen noodig zijn, en die niet schroomen van tegen zulk eene nietige bekrimping de nationale eer in de weegschaal te leggen, zullen toch wel moeten toestemmen, dat het voor den Staat, als men aan toekomstige leeningen denkt, eene uitstekende speculatie zou zijn, om op die wijze de 5 pCts. fondsen tot 135 of 140 te doen klimmen.

— Op nieuwjaarsdag hebben de onderscheiden Staatsmagten bij den Koning hare opwachting gemaakt. In de aanspraken derzelven merkt men weinig belangrijks op, doch de antwoorden des Konings zijn van eenen anderen aard. Onder anderen heeft de Koning op de aanspraak van den Voorzitter der Kamer van Afgevaardigden, die gezegd had, dat Frankrijk, de beroeringen moede, rust wenschte te genieten, het volgende geantwoord:

„Zoo ik gelukkig genoeg ben geweest, te hebben vervuld, wat Frankrijk van mij verwachtte, stel ik er ook prijs op, te erkennen, wat ik aan de magtige ondersteuning, welke gij mij zoo trouw hebt verleend, verschuldigd ben. Gij zult voorgaan, Mijne Heeren, mij die ondersteuning te verleenen; want, zijn wij gelukkig genoeg geweest om de verleden gevaren te boven te komen, is dit eene reden te meer, om voortaan op den weg, die ons daarvan bevrijd heeft, te volharden. Opdat de wetten doelmatig zijn, en altijd een verwissig van bescherming en nimmer van onderdrukking blijven, behooren zij, die zich aan dezelver trouwe uitwijding, van eene voldoende magt voorzien te zijn, om haar te doen eerbiedigen; billijk is het ook, dat zij door het openbaar vertrouwen onderschraagd worden. Uwe candidatuur is daartoe een krachtig middel; uwe eendragt gegrond, niet op vroegere verbintenissen, maar op uwe overtuiging, op uwe individuële onafhankelijkheid, op het gewesten van uwe stemmen. Niemand meer dan ik weegt die uitkomst, zoo kostbaar voor de vastheid onzer instellingen, en voor het behoud dier zoo roemrijk verkregen en zoo roemrijk verdedigde vrijheden. Wij zullen dezelve erlangen, dank uwe medewerking, en die van alle goede Franschen, en wij zullen alzoo ons Vaderland verlossen van de rampen, die hetzelve nog zouden kunnen bedreigen, en het die voordeelen verzekeren, welke het doel van uwe en mijne wenschen zijn."

In het antwoord des Konings op de aanspraak van den Graaf *d'Appony*, namens het Diplomatiek Ligchaam, waarin gewag gemaakt werd van het volle vertrouwen in de wijsheid der Souvereinen en de goede betrekkingen tusschen de Kabinetten, welke de hoop op vrede versterkten, merkte men het volgende op:

„Ik hoor altijd met genoegen de gelukwenschingen aan, welke gij namens het Diplomatiek Ligchaam tot mij komt rigten. Met blijdschap ontwaar ik daarin wederom de uitdrukking van dat vertrouwen op het behoud der algemeenen vrede, hetwelk daarvan de instandhouding, dat duurzame voorwerp van al mijn streven, gemakkelijk maakt. Met u hoop ik, dat wij de voldoening zullen smaken, de tegenwoordig tusschen al de gouvernementen bestaande goede betrekkingen steeds bechter te zien worden, en dat het jaar 1840 de wenschen zal vervullen, welke wij allen koesteren voor de instandhouding van den vrede der wereld, en voor de bevestiging van orde en rust.

„Ik bedank het Diplomatiek Ligchaam voor deszelfs belangstelling in Frankrijks bloei, als ook voor de gevoelens, welke het door uwe tusschenkomst, voor mijn gezin en mij te kennen geeft."

— De Aartsbisschop van Parijs, een groot voorstander der Bonfons, is na eene lange ziekte in den nacht van den 31 December overleden.

— In de *Gazette de France* leest men het volgend artikel over de zaamgeperste lucht in plaats van stoom te gebruiken.

De heer *Roussel*, horologiemaker te Versailles, is tien jaren werkzaam geweest met het vervaardigen van een toestel, welken het hem gelukt is eindelijk te voltooijen.

Het betreft niets minder dan het doen vervangen van den stoom en van alle soort van brandstoffen in de locomotieven en stoomwerktuigen, in het algemeen, zoo te land als ter zee. In dezen kunstigen toestel van den heer *Roussel*, vervangt de zaamgeperste lucht den stoom; maar hetgene vooral dit werktuig kenmerkt, is de kunst, met welke de zaamgeperste lucht steeds in dezelfde werking wordt onderhouden, zoodat de vaart van het [illegible]

Deze uitvinding is belangrijk en zal aanleiding geven, dat [illegible] zeer gewigtige tak van nijverheid na zich slepen, en daar de lucht-bak of beter gezegd de lucht-bakken, niets meer plaats zullen beslaan, dan een der ketels van den gewonen toestel, zoo zal men de geheele ruimte, die thans voor de brandstoffen vereischt wordt, tot andere einden kunnen gebruiken. De lange zeereizen op die wijze, zullen niets meer onmogelijk zijn en men zal geene ontploffingen meer te duchten hebben. Wij hebben dien toestel zien vervaardigen; de eenvoudigheid van deszelfs werktuig maakt denzelven tot een der prijzigste werktuigen, door het veelvuldig gebruik, hetwelk er van gemaakt kan worden en door het gematigde van den prijs.

Volgens eene nieuwe statistieke opgave, telt men in Frankrijk 84,640 weefgetouwen, die jaarlijks eene waarde van 211,550,000 frs. aan zijden goederen opleveren. Deze weefgetouwen verschaffen aan 160,280 personen werk en gebruiken voor 130,623,830 fr. aan ruwe zijde. Het werkloon bedraagt 74,996,670 fr. dus nagenoeg 300 fr. voor elken arbeider. De winst en interest van het aangelegde kapitaal beloopt 21,000,000 fr. Alleen de fabrieken te Lyon houden in gewone tijden 20,003 weefgetouwen en 80,000 werklieden bezig, en leveren voor 160,000,000 fr. aan zijde. De consumtie van zijden goederen in Frankrijk bedraagt 73,000,000 en de uitvoer 138,550,000 fr. in het jaar.

— Uit Algiers meldt men, dat men daar hoop had, dat de Hertog *van Orleans* wederom weldra zou overkomen, om den nieuwen krijgstogt tegen *Abdel-Kader* te besturen. Er was een half millioen fr. van Parijs te Algiers aangekomen.

MENGELINGEN.

NOG IETS OVER DE HOOGESCHOLEN VAN *CAMBRIDGE EN OXFORD.*

(Vervolg.)

Deze bladzijden bestaan meestal uit in dezelven geheelen, ontvang, zoodat men het bedroevend schouwspel voor zich heeft, dat de bezittels der zelfde waardigheden zich zelven wederzijds verkiezen, de belangrijkste ambten der Hoogeschool achtereenvolgend bekleeden, en dat van de kwade luim van een enkel lid, de dadelijke verwerping eene voorslags, hoe heilzaam die ook moge zijn, afhangt, zonder dat deze daaromtrent eenige verantwoording verschuldigd is.

De oorsprong dezer inrigting klimt tot de 12de eeuw op, en bepaalde zich oorspronkelijk tot de onderwijzers en verzorgschoolgasten. *Eduard VI* wilde in de statuten, welke hij ten voordeele der Hoogescholen wijzigde, trots de verzoeken der geestelijkheid, dit privilegie niet vergrooten. De Kardinaal *de la Pole* zag hierin, zoo men zegt, minder zwarigheid, hoewel noch in deszelfs edicten, noch in de latere statuten der Koningin *Elisabeth* van 1559, noch ook in het reglement, dat in 1562 door Lord *Burleigh* opgesteld en door den Senaat bekrachtigd werd, iets hiervan blijkt, en eerst in het derde statuut der *Anders*, vindt men deze gewigtige nieuwigheid volledig bewezen. In dit statuut wordt gezegd, dat de opper-Voorzitter der Collegiën, onder bijstand der vice-Kanseliers, volstrekte magt zullen hebben, jaarlijks vijf personen te verkiezen, die, even als de vice-Kanselier zelf, het regt bezitten de wetgevende en uitvoerende maatregelen, welke de goedkeuring des Senaats behoeven, voor geldig of ongeldig te verklaren. Het tot hiertoe gezegde, voornamelijk echter hetgeen voor eenige jaren voorviel, toen het Kaput eenen voorslag der *Dissenters* verwierp, waarin deze de opheffing van het interdict vorderden, dat op hen drukte en hun den toegang tot den Senaat verbiedt, geeft genoeg te kennen, welk gebruik het Kaput van deszelfs veto maakt.

Dit interdict, dagteekent van de regering van *Eduard VI*; maar de dood van dezen Vorst verijdelde de uitvoering van hetzelve. Onder de regering van Koningin *Maria* was men echter gelukkiger, en stelde vast, dat niemand tot de Hoogeschool behooren zoude, die niet de nakoming van zekere geloofs-artikelen beloofd had. Door de scheuring, welke van alle kanten uitbrak en de algemeene opmerkzaamheid tot zich trok, bleef echter deze maatregel onopgemerkt en krachteloos. *Elisabeth* bepaalde zich, in weerwil van haar despotisch karakter, tot het verbieden van die preeken in de nabijheid der beide Hoogescholen te houden, welke voor de leerstellingen, waartoe deze Hoogescholen behoorden, gevaarlijk hadden kunnen worden. *Jacobus* ging echter reeds verder, want hij stond aan elke Hoogeschool het regt van verzetgenwoordiging in het Parlement toe; doch hij zond tevens den 30 Junij 1630 aan de opper-President der Collegiën, eene lange boodschap, waarin hij de herstelling van het misbruik, dat onder de regering van *Maria* had plaats gehad, vorderde. De Senaat gehoorzaamde. *Jacobus* wilde dit voordeel vervolgen en vorderde verder, dat elk student alvorens hij eene Akademische waardigheid zoude verkrijgen, zijne verknochtheid aan de dogma's der heerschende kerk *met eede* zoude bevestigen. Deze maatregel, welke aan twee derde gedeelten der Engelsche bevolking het genot der Hoogeschool ontrok, werd door deze met groote vreugde ontvangen; hetgeen de nakomelingschap echter naauwlijks zal gelooven, is de omstandigheid, dat, behalve eene kleine verandering in de bewoording, welke thans luidt: „ik zweer, dat ik *bona fide*, lid der Anglicaansche kerk ben;" deze eed, te midden van zoo vele staatkundige gebeurtenissen, in deszelfs geheel tot op onzen tijd is behouden gebleven. Het gevolg hiervan is, dat alle die zich bij eene faculteit eenen Akademischen graad zoeken te verschaffen, krachtens gemeld interdict, afgewezen worden, wanneer zij Catholijken of dissenters zijn, en weigeren zonen eed af te leggen, welke hunne godsdienst hun niet toestaat.

Ondertusschen geloove men niet, dat de deuren der Hoogeschool voor hen gesloten zijn, neen het staat hun vrij, zich onder de *true churchmen* op de banken der gehoorzaal te plaatsen, wanneer zij namelijk betalen, onder welk beding Catholijken, Presbyterianen, Independenten, Baptisten, Anabaptisten, kortom, alle secten worden toegelaten, ja zelfs spaart men geene uitnodigingen en vleijerijen om zoo vele non-conformisten als mogelijk, te lokken. Zoo gaat het, tot dat het een followship of eene Akademische waarde gelt, doch dan sluit het heiligdom zich weder. Men zweere of niet, de *true churchmen* alleen worden toegelaten, ten einde geen onkruid onder de tarwe gezaaid worde.

Wij zullen nog een ander voorbeeld aanhalen om de hoofden der leerinstellingen in een geval te leeren kennen, waarbij zij hunne belangen bedreigd achten.

Het is bekend dat de bevolking van Ierland uit drie secten bestaat, voornamelijk uit aanhangers der Engelsche kerk, uit Catholijken en Dissenters; welke laatste te zamen genomen zeven achtste gedeelten der bevolking uitmaken. Deze Catholijken zijn in den hoogsten graad onwetend, en de oorzaak hiervan is zeer makkelijk op te sporen, daar er geen volk is, dat langer onder het schandelijkste juk gezucht heeft dan de Ieren. Nog geen 140 jaren geleden, werd in het Parlement een *bill* aangenomen, krachtens welk elke Catholijk, die elders dan bij de Engelsche geestelijkheid onderwijs zocht, zwaar gestraft werd; ja men beroofde zelfs diegene, welke Ierland verliet, en uit haat tegen zijne onderdrukkers, op het vaste land beschaving zocht, van zijne goederen, en schonk dezelve aan Protestanten. Deze vervolging herhaalde zich onder duizenderlei gestalten. — In 1769 had Ierland slechts 52 scholen, welke hoogstgenomen door 2000 kinderen werden bezocht. Zoo groot echter waren de hindernissen, welke men deze instituten in den weg legde, dat zij, in spijt van alle mogelijke moeite, niet vooruit konden komen, en zich nog daarin bevinden, zoo niet in 1800 het instituut van *Kildare* daargesteld was geworden, tot wiens grondwettelijke bepalingen het behoorde, dat men niet, zoo als tot hiertoe geschied was, de Catholijke zoude zoeken te bekeeren. Deze instelling werd door alle redelijke en onpartijdige mannen van het vereenigde Koningrijk in den hoogsten graad geprezen. Niettemin zwam dezelve eerst in 1807 eenigermate vooruit, toen hare bloei, trots alle hindernissen van de zijde der Anglicaansche geestelijkheid, de opmerkzaamheid der Regering tot zich trok. Daar men nu vóór alles uit het thans weder bloeijende Erin, de zoo diep geworteld vijandschap, den zoo levendigen haat van deszelfs bewoners tegen elkander meest zoeken te verdrijven, zoo werd een door Lord *Grey* ontworpen plan van onderwijs voorgesteld en in het Lager-Huis door Sir *Robert Peel* ondersteund; hetwelk werd aangenomen. Lord *Stanley* brigt het in werking. Men had in dit plan de verstandige bedoelingen der stichters van het instituut te Kildare gevolgd, en liet elk geloof deszelfs vrijheid; daar echter nu de Protestantsche met de Catholijke kinderen in aanraking kwamen, zoo maakte men, tot alle gebruik, een schoolboek, waarin eene gezonde, voor elke geloofsbelijdenis passende, zedeleer, te vinden was. Dit boek, dat gedeeltelijk fragmenten uit de vier Evangeliën bevatte, werd onder opzigt der uitstekendste mannen van beide godsdiensten opgesteld. Als proeve van den daarin heerschenden geest, moge het volgende dienen:

„Elke Christen zal met zijnen evenmensch, zelfs met die, wiens godsdienstig geloof van het zijne afwijkt, in eendragt leven. Dit leert ons de Apostel *Paulus*."

„Onze Heer *Jesus Christus* zeide tot zijne leerlingen:

„„Hebt elkander en ook uwe vijanden lief, zegent hen die u vloeken, bidt voor die u vervolgen.""„ Hij bad ook zelf voor zijne vijanden."

„De menschen zijn aan dwalingen onderhevig, doch moeten wij dezelve daarom niet haten, noch vervolgen. Onze pligt is het verder, de waarheid te zoeken, en dezelve gevonden hebbende, ons daaraan te houden; doch moeten wij ons wel hoeden, hen hard te behandelen, die anders denken dan wij; want *Jezus* wilde zijne leer niet door geweldige middelen aan de menschen opdringen, en verbood zijne leerlingen voor dezelve met wapens te strijden."

„Wanneer u iemand kwaad doet, volg dan zijn voorbeeld niet op, want *Christus* leert ons het kwaad niet met kwaad te vergelden. Houd altoos in uwen geest de goddelijke woorden tegenwoordig: Doe uw naasten zoo als gij wilt dat men u doe; enz."

Waarlijk, een Turk, zoo hij niet geheel en al van verstand ontbloot was, zoude tegen deze lessen niets kunnen inbrengen, en toch was het in Engeland anders. Oxford en Cambridge, de *Lords spiritual*, leeraren en vicarissen der drie Koningrijken, verhieven zich namelijk, zoodra het boek verscheen, in massa, donderden den banvloek tegen het ongelukkige geschrift uit, en verklaarden het voor onzedelijk, roekeloos en godvergeten. „Ik wilde liever," zeide een der heethoofdigste vervolgers, „ik wilde liever mijne hand in het vuur steken, dan mijnen naam met zulk een werk in aanraking te brengen. Ja, wist ik, dat eene school zoo als deze in mijne pastoy aanwezig was, ik zonde den geringsten boer, op mijne knieën om gehoor smeeken, en hem zeggen: Ik heb in deze wereld eene goddelijke zending te vervullen, en moet uwe ziel en die van uw kind in Gods hand brengen; zoo weet dan, dat het eeuwige leven van uw kind van u afhangt; zend het niet naar die school, of zijn leven behoort den satan!

Wij hebben nu over den oorsprong der Engelsche Hoogescholen, en de daar heerschende misbruiken genoeg gesproken, laten wij thans de leerwijze welke men te Oxford en Cambridge volgt, beschouwen.

Volgens de statuten der Duitsche Hoogescholen, moeten de studenten regelmatig de voorlezingen volgen, en zelfs is dit een zoo onmisbaar vereischte, dat zij zonder dat, hunne examens niet kunnen afleggen; men ziet dezelve daarom ook op het einde van het semester de deur der Professoren bestormen, om van deze de getuigenissen van hunne vlijt te ontvangen. Dit is in allen deele eene zeer verstandige inrigting; van de voorlezingen zijn verder die van de broodstudiën het meest bezocht, en dezen poetsen geest in betrekking tot wetenschappelijke vorming en in vele andere dingen meer, hebben de Engelschen met hen gemeen. Gelijk deze, berekenen zij, hoeveel, na geëindigde opvoeding, hun de daaraan opgeofferde *pence*, *schillings* en *pounds* weder zullen opbrengen; niets is echter nadeeliger voor de algemeene belangen der burgerlijke maatschappij, dan eene opvoeding, welke den mensch alleen tot eenen bepalden stand bekwaam maakt. Zonder twijfel kan hij op deze wijze zijn materiëel welvaren bevorderen en rijkdommen ophoopen, maar een zoo beperkte, steeds op geldverkrijging gerigte geest, kan nooit een groot verheven denkbeeld voeden, en wanneer het bij hem voorkomt, heeft hij noch moed noch kracht, daaraan uitvoering te geven. Ook Lord *Baco* was van deze meening en verwonderde zich dat onder zoo vele collegiën in Europa, geen enkel uitsluitend tot de aankweeking der schoone kunsten en wetenschappen, bestemd was.

In tegenstelling echter van de Duitschers, wordt de studie der letteren der geneeskunde, op de Engelsche Hoogescholen, niet als broodstudie beoefend, want het voor deze wetenschappen bestemde *Downing-college* in Cambridge, is bijna geheel vervallen. De voorlezingen worden door twee Professoren gehouden, waarvan de eene Doctor in de Regten, magister in de wijsbegeerte en sedert tien jaren lid der Akademie, de andere Doctor in de Medicijnen, insgelijks magister in de philosophie en hoogst genomen sedert twee jaren in ambtsbetrekking is. Elk dezer Professoren ontvangt jaarlijks 200 £ st. inkomen. De geneeskundige voorlezingen bepalen zich tot chirurgische pathologie, van cliniek en practische cursus weet men echter niets. Wie Kandidaat in de geneeskunde wil worden, moet eerst alles geleerd in de wijsbegeerte bekomen hebben, en alzoo de beginselen der algebra, de regtlijnige en sphersche trigonometrie, de kegelsnede, werktuigkunde, waterbouwkunde, gezigtkunde, de grondbeginselen van *Newton*, het Grieksche testament, de philosophie van *Paley*, de *essays* van *Locke*, de logica van *Duncan*, en de Grieksche en Latijnsche autores, met een woord, hij moet alles weten, wat hem niet te pas komt; daarentegen weet hij zeer weinig van chemie en botanie. Kortom met de medische en juridische studiën is het in Cambridge en Oxford zeer slecht gesteld, daar echter deze hoogescholen, privilegiën en fellowships bezitten en de Hoogescholen met den ontzaglijken lust bezield zijn om het vereenigd Koningrijk met Doctoren te voorzien, die eene naauwkeurige betrachting van de 39 artikels der heerschende kerk bezworen hebben, zoo zal men nog lang onder dit misbruik moeten zuchten; het meest in dezen te beklagen zijn echter de clienten en patienten, wier beurs of leven in deze worden prijsgegeven. *(Vervolg hiernà.)*

ZEE-TIJDING.

Den 1sten, 2den en 3den Januarij zijn in Tessel binnengekomen A. J. Struyk, van Batavia, H. Stuwpiek, van Buenos Ayros, J. Schlör, van Alexandria, L. Neuman, van New York, H. K. Ruyl, van Surinamen, K. Hoek, van Lissabon, O. Smith, van Londen.

Aangaande het schip *de Buitenwerf*, Kapt. A. Rozema, van Amsterdam naar Koningsbergen, in de haven van Elsenoer gezonken, doch sedert gedeeltelijk geligt, wordt daarvan van den 28 Dec. gemeld, dat hetzelve boven water gebragt en de lading reeds gelost was.

Het schip *Svanoen*, Kapt. Selsberg, van Bergen naar Amsterdam, is, volgens een brief van Bergen van den 18 Dec., den 25 dito aldaar in goeden staat uit zee teruggekomen.

Het schip *Mercurius*, Kapt. J. Mateling, van Amsterdam naar Bayonne, te Ramsgate met schade binnen, heeft, na volbragte reparatie den 28 Dec. de reis voortgezet.

Het schip *de 4 Gebroeders*, Kapt. H. C. Schuth, van Marseille naar Rotterdam, is, volgens een brief van Cadix, van den 17 Dec., den 13 dito aldaar met schade binnengeloopen; moest lossen om te repareren.

Het schip *van Galen*, Kapt. M. Marcussen, van Amsterdam naar Batavia, is, den 21 Nov. op 3° 18' N. breedte, 22° 26' W. lengte, gepraaid door Kapt. L. Steffes, van Singapore, te Bremerhaven gearriveerd, een bootsman aan boord.

Te Liverpool heeft den 28 Dec. een aanvang gemaakt met laden het schip *Anna Agatha*, Kapt. J. R. Berghuis, voor Rotterdam.

Te Londen heeft den 29 Dec. een aanvang gemaakt met laden het schip *Undine*, Kapt. O. E. Smith, voor Amsterdam, en den 30 dito het schip *Earl Clancarty*, Kapt. J. D. Williams, voor Rotterdam.

Arrivementen: Te Havana P. Schackel, van Amsterdam; te Malta Kapt. Gopčevich, van Triest en Sephalonia naar Rotterdam; te Lissabon M. D. Noordhoek, van Maardingen; te Southampton, J. Courtenay, van Rotterdam; te Ipswich J. Willpris, van Medenblik; te Hamburg B. F. Aptveldt, Kapt. Wkte. H. Bettz, H. J. Muddeman, J. L. Jonker, en te Leer S. J. de Jonge, alle van Amsterdam.

PRIJS-COURANT VAN EFFECTEN.

AMSTERDAM, 4 *Januarij* 1840.

NEDERLANDEN.		Gebl.	PRUISSEN.	Gebl.
Werkel. Schuld 2½ pC.	51⅛ à 52	51⅜	Geldl. te *Lond.* 4 pCt.	— à —
Dito —— 5 ——	97⅛ à 98⅛	97⅛	Aandeelen van dito	— à —
Uitg. ——	— à —	—	SPANJE.	
Kans-Billetten	23⅝ à 23⅞	23 9/16	Nieuwe 1835 & 35 5pCt.	22⅛ à 22⅜
Amort.Syndic. 4½ —	91½ à 92	91⅝	Dito onbep. st.	— à —
—— —— 3½ ——	— à —	—	Dito passive:	— à —
Hand.-Maats. 4½ —	165 à 166⅛	165⅜	Dito uitgest.	— à —
Nieuwe dito .. 4½ —	— à —	—	Coupons 1 *Nov.*	— à —
Aardl.H.Spoorw. ——	— à —	—	OOSTENRIJK.	
Rijn-Spoorw. 4½ —	— à —	—	Obl. *Gall* & C°. 5 pCt.	— à —
FRANKRIJK.			Certificaten. .. 2½ —	— à —
Inschr. Grb. 3 pCt.	— à —	—	Neg. Metatiek 2½ —	— à —
—— —— 5 ——	— à —	—	Idem ..... 5 —	104 à 104½
RUSLAND.			Dito in *Lond.* 5 —	— à —
Gb. *H.* & C°. 1798 5pCt.	105 à 105½	105⅛	Bank-Akties .. 3 —	— à —
—— —— 18 2/3 5 ——	105 à 105½	105⅜	NAPELS.	
Ins. en Certif. 6 —	70⅛ à 70⅜	70⅛	Certificaten. .. 5 pCt.	— à —
—— —— 18 1/3 5 ——	98⅛ à 98⅜	98⅛	Dito in *Napels* 5 —	— à —

DE PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG BINNEN LEYDEN.

Zaturdag den 4. *Januarij* 1840.

Van 34 tot 35 à 36 gulden.

*** De Localen in de Lakenhal en onder het Raadhuis, alwaar een behoeve van arme en minvermogende Ingezetenen, tot billijke prijzen, goede ZEEUWSCHE en VRIESCHE AARDAPPELEN, van Stadswege, te verkrijgen zijn, zullen tot dat einde geopend wezen onder het Raadhuis *des Dingsdags*, en in de Lakenhal, *gedurende de overige dagen der week*, telkens des voormiddags van *negen* tot *één ure* en des namiddags van *drie* tot *vier ure*, aanvangende op Heden.

LEYDEN *den* 6 *Januarij* 1840.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

Onder directie van J. H. HOEDT en W. A. BINGLEY. Op *Maandag* 6 *Januarij* 1840. ZESTIEN JAREN GELEDEN, OF MOEDERLIEFDE EN KINDERTROUW. *Tooneelspel* in 5 Bedrijven. Na hetzelve: DE KERELLAPPER VAN ST. FLOUR, *Blijspel* met *Zang*, in één Bedrijf. De Lol van *Jacques* zal voor het eerst door de jonge Jufvr. Z. SABLAIROLLES worden vervuld.

De Aanvang ten ZES URE.

*** Getrouwd:

D. J. LE NOBEL,
EN
W. VAN DER VOET,
Wed. van E. POUWELS.

LEYDEN
den 2 Januarij 1840.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER J. P. COUVÉE, geliefde Echtgenoote van

H. BURGERSDIJK.

LEIDEN, 31 December 1839.

*** Heden overleed onze waarde Vader en Behuwd-Vader, JAN HENDRIK VAN LOO, in den ouderdom van 78 jaren en bijna 4 maanden.

R. VAN LOO,
M. E. VAN LOO,
geb. VAN STIPRIAAN.

LEYDEN
den 4 Januarij 1840.

Er zullen geene uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

*** Ter Betaling der COUPONS VAN CERTIFICATEN 2½ per Cents *Werkelijke Schuld*, gedomicilieerd op het *Administratie-Kantoor*, gevestigd te Leyden, en verschenen primo Januarij 1840, zal worden gecontinueerd der gewone dagen en uren, op de Hoogmadesche Kerkgracht, Wijk VII. N°. 933, te Leyden.

*** Ten Kantore van LEZWYN & EIGEMAN, op het Rapenburg, Wijk I. N°. 240, te Leyden, wordt gevaceerd des *Dingsdags*, *Woensdags* en *Donderdags*, van 9 tot 11 ure, ter Betaling van alle de COUPONS, verschenen primo Januarij 1840, van de 2½ per Cents CERTIFICATEN der volgende *Administratie-Kantoren*, als van:

De Heeren KETWICH & VOOMBERGH en de WED. W. BORSKE.
" A. K. EN P. K. VAN HARPEN en PLUYM & BACKER.
" DE SAPORTAS VAN MAARSEVEEN & CAMOLET,
" BUYS & KERKHOVEN, en
" de WED. H. F. TJEENK, c. s.

*** Al degenen, die iets te pretenderen hebben van ADRIAN & COMP., *Fabriekanten*, te Leyden, van welke firma deelgenooten zijn DIRK BENJAMIN ADRIAN en PIETER CORNELIS STAM, of aan dezelve iets verschuldigd zijn, of wel van hun eenige Goederen, Effecten of Papieren onder zich hebben, worden bij deze opgeroepen, om ten spoedigste, immers uiterlijk voor den 15 Januarij aanstaande, daarvan behoorlijk opgave te doen ten Kantore van den Heer D. N ROSKES, op het Rapenburg, te Leyden woond., als een der Commissarissen, bij Vonnis van de Arrondissements Regthank. zitting houdende aldaar, dd. 24 December 1839, benoemd en aangesteld zijnde, om met en benevens de voornoemde ADRIAN & COMP., het beheer over hunne zaken te voeren.

LEYDEN
den 5 Januarij 1840.

J. C. BERNELOT MOENS.
PAUL VAN VLISSINGEN.
D. N. ROSKES.
H. VEEFKIND.

*** De Ondergeteekende Azijnmakers hebben, ten gevolge van den stand der Gerstprijzen, besloten om den Prijs der Bier-Azijn op den 1sten Januarij 1840 met *f* 6 per Last te verhoogen.

A. VAN BERKEL & ZOON, te *Delft*.
Wed. N. BROUWER, te *Rotterdam*.
S. E. GRELLAART, te *Leyden*.
Gebroeders HAVELAAR, te *Rotterdam*.
KNOCK, te *Schiedam*.
C. LEEMBRUGGEN, te *Leyden*.
E. MALEFEYT, te *Rotterdam*.
MOBACH & Co., te *Groningen*.
OSIJ & DEN BERGER, te *Rotterdam*.
H. E. SCHUURMAN, te *Utrecht*.
P. H. TROMP, te *Rotterdam*.

*** De Ondergeteekende informeert door deze de Ingezetenen dezer Stad, dat op dezelfs verzoek, door den *Raad van Administratie der Britsche Brandwaarborg Maatschappij* ZEKERHEID EN RUST, met den 1sten Januarij 1840, tot AGENT is benoemd den Heer J. H. G. BROOT, *Wijnkooper* alhier, en voldoet tevens aan het verlangen van den dezen *Directeur*, om de steeds toenemende deelneming dezer verzekering Compagnie bekend te maken, waardoor, blijkens de Rekening van ge juiste Inventaire voor de Onderlinge Maatschappij, tot een totaal van 155 millioenen Guldens is geklommen, terwijl de Reserve-Kas, voor de Premie Maatschappij, alsdan *f* 270,000 bedroeg, en daarenboven de te ontvangene Premiën voor de loopende verzekeringen, op meer dan *f* 236,000 zijn berekend.

Leyden, 28 *December* 1839.

H. S. GOEBERGH.

*** CAPSULES GELATINEUSES DE BAUME DE COPAHU, bereid door den Heer A. RAVELLI DUVIEUX, geoctroijeerd door ZIJNE MAJ. DEN KONING DER NEDERLANDEN, zijn verkrijgbaar à *f* 1:50 de Doos, bij H. J. VAN STAVEREN, *Apotheker*, Directeur te Leyden.

*** Op een Notarieel Kantoor, wordt de gelegenheid aangeboden tot plaatsing van een JONGELING, binnen de Stad Leyden woonachtig, een goede hand schrijvende en van een goed gedrag, om in het regt te worden opgeleid. Men vervoege zich ten dien einde per Brief, onder letter B., bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, op de Breedestraat te Leyden.

*** Een jong KANTOORBEDIENDE wenscht gaarne eenige uuren te besteden met het Schrijven van Reekeningen of ander Schrijfwerk. Adres met Briefjes onder letter Z., bij J. P. EMEIS, Mr. *Boekbinder*, op het Rapenburg, Wijk I N°. 409, te Leyden.

*** U. N. PENZ, uit *Tyrol*, is Heden gearriveerd met een volkomen Assortiment van Heeren en Dames Tyroler Glazé en Wasleeren HANDSCHOENEN, dito voor Kinderen; Gemschleeren RIJ- en ONDERBROEKEN, PORTSROKKEN, BRETAILS, en meer andere tot dit vak behoorende Artikelen. Is gelogeerd bij H. IMANS, op de Beestenmarkt te Leyden.

*** VERKOOPING OP *REGTERLIJK VERLOF*, op Zaturdag den 11 Januarij 1840, des avonds ten 6 ure, ten huize van JACOBUS VAN HAASTREGT, *Kastelein*, aan het Leyderdorpsche Hek, te Leyderdorp, van een HUIS en ERVE, met Stelling voor 15 Koebeesten, staande en gelegen te Leyderdorp bij de Kaai, tusschen den zeven Meer 1840, in gemelde woning getaxeerd en zal hetzelve Huis des Donderdags en Vrijdags voor de Verkooping van des voormiddags ten 10 tot des namiddags ten 4 ure, door een ieder kunnen worden besigtigd. Zijnde inmiddels nadere informatien te bekomen ten Kantore van den Notaris C. KLAVERWIJDEN, te Soeterwoude.

*** VRIJWILLIGE VERKOOPING, om *Contant Geld*, op Maandag den 13 Januarij 1840, des voormiddags ten tien ure, op den Grond van de gewezene Buitenplaats *Lusthof*, aan de Singel tusschen de Heeren- en Zijpoorten der Stad Leyden, onder Leyderdorp, van 60 Stuks gerooide IJPE STAMMEN, 25 Stuks dito IJPE STAMMEN, allen geschikt tot Timmerhout; voorts van eene Partij IJPEN en IJKEN OPPERHOUT, eene Partij GRONDHOUT en RIJZEN; mitsgaders IJPEN en ESSEN HAKHOUT, een genommerde Bonnen, en hetgene meerder zal worden geveild.

Bij de Wed. ANTHONY DE KLOPPER EN ZOON, te Leyden.